

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Майя НІКОЛАЄВА

« 01 » _____ 09 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Художня, наукова і мас-медійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень

Рівень вищої освіти: *третій (освітньо-науковий)*

Галузь знань: *03 Гуманітарні науки*

Спеціальність: *035 Філологія*

Освітньо-наукова програма: *Філологія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Художня, наукова і мас-медійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень». Одеса: ОНУ, 2022. 13 с.

Розробник: *Ірина Колегасва, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лексикології та стилістики англійської мови*

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № 1 від "01" вересня 2022 року

Завідувач кафедри _____ (Ірина КОЛЕГАСВА)

Погоджено з гарантом ОНП «Філологія» _____ (Тетяна КОВАЛЕВСЬКА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 2 від "01" вересня 2022 р.

Голова НМК _____ (Тетяна ТЕЛЕЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № _____ від "_____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № _____ від "_____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки (шифр і назва) Спеціальність 035 Філологія (код і назва) Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	За вибором аспіранта	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
		12 год.	12 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		10 год.	10 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		68 год.	68 год.
Форма підсумкового контролю: Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити здобувачів освіти із засадами комунікативної лінгвістики у її різностильовому розгалуженні; сформувати *теоретичні знання* у галузі трьох видів сучасного дискурсу: художнього, наукового і мас-медійного, а також сприяти поглибленню *практичних навичок* у ефективній комунікації в кожному із різновидів, передовсім у науковій комунікації.

Завдання: викладення існуючих теоретичних підходів до вивчення людської комунікації у її переломленні в різних видах спілкування: художнього, наукового, мас-медійного; з'ясування специфіки комунікативних ролей адресанта і адресата у кожному типі комунікації; вироблення у слухачів свідомого ставлення до завдань, цілей, прийомів, використовуваних у кожному типі спілкування; навчання навичкам ефективного реалізації комунікативної ролі адресанта (передусім у науковій комунікації) і адресата (у всіх трьох типах).

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

інтегральної:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК-4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі.

ЗК-5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики.

ЗК-7. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів.

спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК):

ФК-2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

ФК-4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.

ФК-6. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організовувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-8. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

ПРН-9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

ПРН-10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

ПРН-12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основи теоретичної бази та термінологійний апарат курсу;
- основні напрями сучасної лінгвістичної науки;
- основну проблематику сучасних лінгвістичних досліджень;
- базові методології мовознавчої науки;
- особливості процесів породження і сприйняття мовлення;
- специфіку різножанрових дискурсивних практик.

вміти:

- здійснювати полівимірний лінгвістичний аналіз різножанрових дискурсів;
- застосовувати ефективні стратегії й тактики комунікативної взаємодії в різних типах дискурсів;

- вільно послуговуватися етикетними нормами спілкуванням;
- володіти навичками емпатичної комунікації;
- застосовувати у власній комунікативній діяльності відповідні ефективні стратегії мовленнєвого спілкування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Монокодова VS полікодова комунікація як об'єкт вивчення

Тема 1. Базові термінопоняття теорії комунікації: знак, код, вербалізація, кодування/декодування повідомлення, адресант, адресат.

Тема 2. Вербальна, невербальна комунікація. Переваги і недоліки кожного із цих різновидів в умовах усної і письмової, контактної і дистанційної комунікації. Особливості полікодової комунікації.

Тема 3. Монокодова VS полікодова комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі. Методи дослідження кожного типу комунікації.

Змістовий модуль 2. Первинна VS вторинна комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі.

Тема 4. Поняття первинності і вторинності (відтворюваності) комунікації.

Тема 5. Варіанти вторинної комунікації в художньому, науковому, мас-медійному дискурсі: цитування, переказ, посилення, алюзія. Їхні лінгвальні і паралінгвальні маркери.

Тема 6. Особливості відтворення попередньо існуючої/вигаданої комунікації у художньому, науковому, мас-медійному дискурсі. Поняття *плагіату* в термінах теорії комунікації. Принципи академічної доброчесності як регулятор комунікативної ролі адресанта в науковому дискурсі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Вечірня форма			
	Всього	У тому числі			Всього	У тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Монокодова VS полікодова комунікація як об'єкт вивчення								
Тема 1. Базові термінопоняття	12	2		10	12	2		10

теорії комунікації.								
Тема 2. Вербальна, невербальна комунікація.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 3. Монокодова VS полікодова комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі.	14	2	2	10	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	40	6	4	30	40	6	4	30
Змістовий модуль 2. Первинна VS вторинна комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі.								
Тема 4. Поняття первинності і вторинності (відтворюваності) комунікації	12	2		10	12	2		10
Тема 5. Варіанти вторинної комунікації в художньому, науковому, мас-медійному дискурсі.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 6. Особливості відтворення попередньо існуючої/вигаданої комунікації у художньому, науковому, мас-медійному дискурсі.	14	2	2	10	14	2	2	10
Підсумкове заняття	10		2	8	10		2	8
Разом за змістовим модулем 2	50	6	6	38	50	6	6	38
Усього годин	90	12	10	68	90	12	10	68

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Вечірня форма
1	Тема 2. Вербальна, невербальна комунікація. Переваги і недоліки кожного із цих різновидів в умовах усної і письмової, контактної і дистанційної комунікації. Особливості полікодової комунікації.	2	2
2	Тема 3. Монокодова VS полікодова	2	2

	комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі. Методи дослідження кожного типу комунікації.		
3	Тема 5. Варіанти вторинної комунікації в художньому, науковому, мас-медійному дискурсі: цитування, переказ, посилання, алюзія. Їхні лінгвальні і паралінгвальні маркери.	2	2
4	Тема 6. Особливості відтворення попередньо існуючої/вигаданої комунікації у художньому, науковому, мас-медійному дискурсі. Поняття <i>плагіату</i> в термінах теорії комунікації. Принципи академічної доброчесності як регулятор комунікативної ролі адресанта в науковому дискурсі.	2	2
5	Підсумкове заняття	2	2
Усього		10	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	вечірня форма
1.	Тема 1. Базові термінопоняття теорії комунікації: знак, код, вербалізація, кодування / декодування повідомлення, адресант, адресат. / Написання конспекту	10	10
2.	Тема 2. Вербальна, невербальна комунікація. Переваги і недоліки кожного із цих різновидів в умовах усної і письмової, контактної і дистанційної комунікації. / Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді на тему “Особливості полікодової комунікації”.	10	10
3.	Тема 3. Монокодова VS полікодова комунікація в художньому, науковому і мас-медійному дискурсі. Методи дослідження кожного типу комунікації. / Підготовка до практичного заняття. Доповідь	10	10
4.	Тема 4. Поняття первинності і вторинності (відтворюваності) комунікації. / Написання конспекту	10	10

5.	Тема 5. Варіанти вторинної комунікації в художньому, науковому, мас-медійному дискурсі: цитування, переказ, посилання, алюзія. Їхні лінгвальні і паралінгвальні маркери. / Підготовка до практичного заняття. Написання реферату на тему “Лінгвальні та паралінгвальні маркери вторинної комунікації в художньому тексті”.	10	10
6.	Тема 6. Особливості відтворення попередньо існуючої/вигаданої комунікації у художньому, науковому, мас-медійному дискурсі. Поняття плагіату в термінах теорії комунікації. / Підготовка до практичного заняття. Підготовка доповіді на тему “Принципи академічної доброчесності як регулятор комунікативної ролі адресанта в науковому дискурсі”.	10	10
7	Підготовка до підсумкового заняття. Індивідуальне завдання: Складання списку власних прикладів вторинної комунікації у різностильових текстах.	8	8
Всього		68	68

9. Методи навчання

Словесні: лекція, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів самостійної роботи.

Практичні: підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей, виконання самостійних завдань, робота з джерелами художньої, наукової та мас-медійної комунікації.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Методами поточного та періодичного контролю є усне опитування під час практичних занять, оцінювання доповідей, конспектів, рефератів, оцінювання виконання індивідуальних завдань, тесту.

Формою підсумкового контролю є залік.

Критерії та шкала оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
90–100	A		Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної

			дисципліни, вмiє вiльно та самостiйно викласти змiст всiх питань програми навчальної дисциплiни, розумiє її значення для своєї професiйної пiдготовки, повнiстю виконав усi завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	B	зараховано	Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмiє самостiйно викласти змiст деяких питань програми навчальної дисциплiни. Окремi завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмiє вiльно i самостiйно викласти змiст основних питань навчальної дисциплiни, не виконав окремi завдання поточного контролю з кожної теми.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмiє достатньо самостiйно викласти змiст бiльшостi питань програми навчальної дисциплiни. Виконав лише окремi завдання з кожної теми поточного контролю в цілому
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв бiльшостi тем робочої програми, не вмiє викласти змiст бiльшостi основних питань з навчальної дисциплiни. Не виконав бiльшостi завдань з кожної теми, поточного контролю.
0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вмiє викласти змiст жодної теми навчальної дисциплiни, не виконав завдань поточного контролю.

11. Питання для поточного контролю

1. Основні складові комунікативного процесу. Їх варіювання у різних типах комунікації.
2. Загальні засади кодування інформації.
3. Особливості кодування повідомлення у художній комунікації.

4. Особливості кодування повідомлення у науковій комунікації.
5. Особливості кодування повідомлення у мас-медійній комунікації.
6. Загальні характеристики феноменів адресант, адресат, повідомлення як складових комунікативного ланцюжку.
7. Специфічні характеристики складових комунікативного ланцюжку у художньому дискурсі.
8. Специфічні характеристики складових комунікативного ланцюжку у науковому дискурсі.
9. Специфічні характеристики складових комунікативного ланцюжку у мас-медійному дискурсі.
10. Реальні/фіктивні фігури адресанта і адресата в художній комунікації.
11. Феномен неухважного адресата в мас-медійній комунікації і його вплив на перебіг такого дискурсу.
12. Усна/письмова комунікація в різних типах дискурсу.
13. Поняття комунікативного шуму в різних типах дискурсу.
14. Зворотній зв'язок в письмовому дискурсі.
15. Зворотній зв'язок в усному дискурсі.
16. Зворотній зв'язок в комп'ютерно-опосередкованому дискурсі.
17. Переваги і недоліки усного, письмового, комп'ютерно-опосередкованого дискурсу.
18. Монокодова/полікодова комунікація.
19. Особливості полікодової художньої комунікації.
20. Особливості полікодової наукової комунікації.
21. Особливості полікодової мас-медійної комунікації.
22. Методи дослідження художньої, наукової, мас-медійної комунікації. Спільні і відмінні особливості вивчення відповідних типів дискурсу.
23. Поняття первинності і вторинності (відтворюваності) комунікації.
24. Засади відтворюваності попередньо існуючого/вигаданого дискурсу.
25. Цитування, переказ, посилання, алюзія. Їхні лінгвальні і паралінгвальні маркери.
26. Поняття мовленнєвої маски у вторинному дискурсі.
27. Умова "правдивості" відтвореного дискурсу в художній, науковій і мас-медійній комунікації.
28. Факультативність/облігаторність маркування вторинної (відтвореної) комунікації в різних типах дискурсу.
29. Облігаторність маркування вторинної (відтвореної) комунікації в науковому дискурсі.
30. Поняття академічного плагіату з точки зору теорії комунікації.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль						Сума балів	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	
10	5	5	10	5	5		100
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 20			Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 20				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Колегаєва І.М. Художня, наукова і мас-медійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень: методичні рекомендації до вибіркового спецкурсу для аспірантів спеціальності 035 Філологія. Одеса: Поліпринт, 2020. 24 с.
2. Колегаєва І.М. Робоча програма навчальної дисципліни «Художня, наукова і мас-медійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень». Одеса: ОНУ, 2022. 13 с.
3. Колегаєва І.М. Силабус навчальної дисципліни «Художня, наукова і мас-медійна комунікація як об'єкт лінгвістичних досліджень» для третього

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія
Освітньо-наукова програма: Філологія. Одеса: ОНУ, 2022. 5 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк: ДонНУ, 2012. 402 с.
2. Ковалевська Т.Ю. Комунікативна роль невербаліки: типологічні ознаки та нейролінгвістична специфіка. Одеська лінгвістична школа: модерні парадигми: колект. моногр. / за заг. ред. Ковалевської Т. Ю. Одеса, 2018. С. 121-129
3. Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси 2011. 348 с.

Додаткова

1. Косенко Ю.В. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2011. 187 с.
2. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації. Навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2010. 240 с.
3. Сенченкова Т. Комунікація як чинник діалогу культур. 2014.
URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/putp/2010-34/doc/4/18.pdf>

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів:
<http://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського:
<http://www.library.edu-ua.net/>
3. Веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”:
<http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html>